

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОҒІ

6B02201 – Философия

«Саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер» кафедрасы

№	ЖМП циклі ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	ECTS
1.	Экономика мен кәсіпкерлікті талдау әдістері	
	Деректерді жинаудың, өндеудің жалпы принциптері, әдістері мен әдістері, жаппай экономикалық құбылыстар мен процестердің даму заңдылықтары мен тенденцияларын зерттеу. Капиталдың мәні, формалары, құрылымы. Өндіріс. Өндіріс шығындары. Нарықтық экономикадағы өндіріс кірістері. Бизнес ұғымы. Кәсіпкерлік қызмет түрлері. Меншік теориясы, басқарудың әлеуметтік формалары. Тауар, ақша. Қоғамдық экономикалық жүйе. Нарықтың пайда болуы. Қаржы жүйесі. Бизнесі дамытудағы мемлекеттің рөлі. Макроэкономика. Ресурстарды үнемдеу. Экономикалық дамудың циклдік сипаты. Инфляция және жұмыссыздық. Қазақстан әлемдік шаруашылық байланыстар жүйесінде.	5
2.	Құқық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саласындағы зерттеу дағдылары	
	ҚР Конституциясының, қолданыстағы заңнамасының негізгі ережелері; мемлекеттік басқару органдарының жүйесі, өкілеттіктер шеңбері, экономиканы мемлекеттік реттеудің мақсаттары, әдістері, экономикадағы мемлекеттік сектордың рөлі; қаржылық құқық және қаржы; материалдық және іс жүргізу құқығының өзара іс-қимыл тетігі; сыбайлас жемқорлықтың мәні, оның пайда болу себептері; сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін моральдық-адамгершілік, құқықтық жауапкершілік шаралары; сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қолданыстағы заңнама.	5
3.	Экология және өмір қауіпсіздігін зерттеу негіздері	
	Тірі организмдердің, ұйымның әр түрлі деңгейдегі экожүйелерінің, тұтастай алғанда биосфераның, олардың тұрақтылығының негізгі заңдылықтары; БиоСфера компоненттерінің өзара әрекеттесуі және адамның экономикалық қызметінің экологиялық салдары, әсіресе табиғатты пайдалануды күшейту жағдайында; әртүрлі елдердегі және ҚР-дағы орнықты дамудың тұжырымдамалары, стратегиялары мен практикалық міндеттері туралы қазіргі заманғы идеялар; экология, қоршаған ортаны қорғау, орнықты даму мәселелері. Тіршілік қауіпсіздігі, оның негізгі ережелері. Қауіптер, Төтенше жағдайлар. Тәуекелді талдау, тәуекелдерді басқару. Адам қауіпсіздігі жүйелері. Қазіргі заманның тұрақсыздандырушы факторлары. Әлеуметтік қауіптер, олардан қорғау: рухани саладағы, саясаттағы қауіптер, олардан қорғау: экономикалық саладағы қауіптер, тұрмыстағы, күнделікті өмірдегі қауіптер. Тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету және олардың қызметін құқықтық реттеу органдарының жүйесі	5
	БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІБИ ПӘНДЕР ЦИКЛІ	
	ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ	
	КӨП ДЕҢГЕЙЛІ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕР	
3.	Батыс ортағасырлық және Қайта өрлеу дәуірінің философиясы	
	Мақсаты: Орта ғасырлар мен қайта өрлеу дәуіріндегі философиялық проблематиканың қалыптасуы, дамуы, өзгеруі туралы негізгі ережелерді білу және түсіну. Мазмұны: орта ғасырлар мен қайта өрлеу дәуірінің философиялық мәселелерін шешудің негізгі бағыттары мен ерекшеліктері. Патристика және Схоластика. Томизм. Антропоцентризм және гуманизм. Н. Кузанскийдің мистикалық пантеизмі, Дж.Бруно. Батыс Еуропаның рухани дамуындағы Реформацияның рөлі. Қайта өрлеу дәуірінің әлеуметтік тұжырымдамалары. Құзыреттіліктер: Қайта өрлеу дәуірінің философиясының негізгі мәселелері мен түсініктерін суреттеу.	5
4.	Неміс классикалық философиясы	
	Мақсаты: неміс классикалық философиясының ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру. Мазмұны: неміс классикалық философиясының ерекшеліктері. И.Кант, Г. Гегель, Л. Фейербах философиялық Тұжырымдамаларының негізгі ережелері. И. Канттың сыни философиясы. Фихте Туралы Ғылым. Шеллингтің трансцендентальды философиясы. Гегельдің идеалистік диалектикасы. Фейербах материализмінің антропологиялық сипаты. Неміс классикалық философиясының тарихи маңызы. Құзыреттілік: неміс философиясының негізгі бағыттарын жіктеу.	6
5.	Феноменология	
	Мақсаты: әр түрлі құбылыстарды зерттеудегі феноменология мен феноменологиялық тәсілдің негіздерін зерттеу. Мазмұны: Э. Гуссерлдің жазбаларындағы Феноменология. Сананың тәжірибесіз және тарихтан тыс құрылымдарын қарастыру. Жұмыс және идеалды мағыналар. Тіл және психологиялық тәжірибе. "Ниет" ұғымындағы философиялық ағымдар, адамның болмыс объектісінің философиялық аспектісін зерттеуге деген қызығушылығы. Құзыреттер: әртүрлі объектілер мен құбылыстарды зерттеуде феноменологиялық тәсілді қолдану.	6
6.	Американдық философия	
	Мақсаты: американдық философияның заманауи мәселелерді шешудің негізгі тәсілдерін зерттеу. Мазмұны: Прагматизм. Американдық философияның әдістемесі. Американдық философияның "алтын ғасыры". Америкадағы Дарвинизм. XX ғасыр және қазіргі заман. Аналитикалық	6

	философия. Феминизм. ХХІ ғасыр философиясы. Постмодернизм. Қазіргі американдық философияның даму бағыттары. Құзыреттіліктер: американдық философияның заманауи мәселелерді шешудің негізгі тәсілдерін түсіндіру.	
7.	Діни философия	
	Мақсаты: діни философияны түсіну тәсілдерін зерттеу. Мазмұны: діни философияның негізгі принциптері . Ежелгі, Орта ғасырлардағы, Қайта өрлеу дәуіріндегі дін туралы философиялық білімнің дамуы. Құдай туралы қазіргі философиялық ілімдер, рухани мәдениет. Жаңа дәуірдегі діни философия, ХХ ғасырдағы діни философия. құзіреттіліктер: діни философия әдістерін түсіну және қолдану.	5
	АДАМ ЖӘНЕ ҚОҒАМ	
8.	Өмір философиясы	
	Мақсаты: өмірдің барлық көріністерін қарастыратын философиялық бағытты зерттеу. Мазмұны. Интуитивті түсіну. Өмір философиясы: Фридрих Ницше, Вильгельм Дилтей , Анри Бергсон, Джордж Симмель, Освальд Шпенглер . Өмір философиясы-ХІХ ғасырдың 60-70 жылдары, ХХ ғасырдың бірінші ширегінде. Құзыреттілік: адам өмірінің ең жоғары құндылығын түсіну.	5
9.	Сана философиясы	
	Мақсаты: сананы философиялық түсінуге қызығушылықты қалыптастыру. Мазмұны: сана және таным. Сана, өзіндік сана мен жеке басын куәландыратын. Сананың философиялық тұжырымдамалары. Сана өзін әлеммен байланыстырудың тәсілі мен нәтижесі ретінде. Сана құбылыстары. "Ішкі әлемнің" шындығы. Адам санасының заманауи мәселелері. Сана және жасанды интеллект. Құзыреттілік: дүниетанымдық ұстанымды қалыптастыру үшін сана туралы философиялық білім негіздерін қолдану.	6
10.	Философиялық антропология	
	Мақсаты: көшпенділердің философиясын оның тарихи даму процесінде, көшпенділер өркениетінің ерекшеліктері мен ерекшеліктерін зерделеу. Мазмұны: көшпелі философияның әлемдік рухани мәдениет құрылымындағы орны. Көшпелі философияның философиялық тұжырымдамаларының негіздері. Көшпелі өркениеттегі этномәдениеттің қалыптасуы мен дамуының заңдылықтары. Құзыреттер: көшпелі өркениеттің қалыптасу ерекшеліктерін және оның философиялық дүниетанымның дамуындағы рөлін білу.	6
11.	Философиядағы тұлға теориясы	
	Мақсаты: тұлға туралы қазіргі философиялық теорияның дамуындағы негізгі тенденцияларды зерттеу. Мазмұны: философиядағы тұлға мәселесі, оның әлемдегі және тарихтағы орны. Жеке тұлға әлеуметтік идеалдардың, құндылықтардың жеке көрінісі және субъектісі ретінде. Қазіргі ғылыми білім жүйесіндегі тұлға. Жеке тұлға, қызмет субъектісі, тұлға, даралық. Тұлғаның құрылымы. Құзыреттілік: қазіргі адам үшін жеке теорияның маңыздылығын қалыптастыру.	6
12.	Әлеуметтік эпистемология	
	Мақсаты: Әлеуметтік эпистемология саласындағы негізгі философиялық мәселелердің табиғатын түсіну. Мазмұны: таным мен білімнің алуан түрлілігі. Таным және білім түрлері. Таным әдістері мен әдіснамасы. Таным функциясы. Субъект және объект познания. Таным принциптері. Күнделікті білім. Әлеуметтік ғылымдарды интеграциялау және саралау мәселесі. Құзыреттілік: білім теориясының маңызды аспектілері ретінде эпистемология туралы идеялар жүйесін жіктеу.	5
	ҰЛТТЫҚ ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САНА	
13.	Әлеуметтік философия	
	Мақсаты: адам өмірінің басқа салаларымен салыстырғанда қоғамның ерекшелігін зерттеу. Мазмұны: әлеуметтік философия, оның пәні және қоғам туралы ғылымдар жүйесіндегі орны. Қоғамды философиялық талдаудың ерекшелігі: негізгі тәсілдер мен категориялар. Әлеуметтік-философиялық білімнің даму кезеңдері. Қоғам және адам әлеуметтік философияның негізгі категориялары ретінде. Құзыреттілік: әлеуметтік философияның дәстүрлі және заманауи мәселелерін жіктеу.	5
14.	Қазақ философиясы	
	Мақсаты: қазақ философиясының негізгі ұғымдарымен танысу. Мазмұны: қазақ философиясының ерекше ұғымдары мен категориялық аппараты. Көшпенділер мәдениетінің синкретизмі. Жыраулар шығармашылығының философиялық аспектілері. Суфийская дәстүр. Антропоцентризм, Ш.Уәлиханов пен Ы. Алтынсарин, Ш. Құдайбердиев философиялық идеяларының гуманизмі. Абай Құнанбаев: "Адам бол!". Ұлттық қазақ зиялыларының еңбектеріндегі философиялық тақырып. Құзыреттер: қазақ философиялық парадигмаларының спецификалық сипаттамаларын анықтау.	6

15.	Этика және эстетика	
	Мақсаты: адамгершілік құндылықтар мен бағдарларды, адамгершілік сананы қалыптастыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Мазмұны: этика мен эстетиканың философиялық білім жүйесіндегі орны. Этика категориялары және адамгершілік құндылықтар. Адамгершілік құндылықтар әлеміндегі адам. Тұлғаның адамгершілік өзін-өзі жүзеге асыруы. Жақсылық пен сұлулық туралы ілімдер. Этикалық мінез-құлық үлгілері. Қолданбалы этика мәселелері. Эстетика теориясы мен типологиясы. Әр түрлі өнер түрлері. Құзіреттіліктер: моральдық көзқарастарыңызды нығайту, эстетикалық талғамыңызды дамыту.	5
16.	Араб-мұсылман философиясы	
	Мақсаты: араб-мұсылман философиясының ағымдарын тарихи тұрғыдан және өркениеттік және конфессиялық ерекшеліктерді ескере отырып зерттеу. Мазмұны: ислам философиясының тарихи кезеңдері. Ислам әлемінің діни, ғылыми көзқарасының ерекшеліктері. Калам. Араб философиясындағы Перипатетизм. Суфизм. Құзыреттер: қоғамдық-саяси институттардың қалыптасуына, жұмыс істеуіне діни ілімдердің әсер ету сипатын анықтау.	6
ФИЛОСОФИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНЫҢ ҚОЛДАНБАЛЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ		
17.	Мәдениет және өркениет философиясы	
	Мақсаты: мәдениет пен өркениеттің жалпы түсінігін қалыптастыру. Мазмұны: Мәдениет және табиғат. Мәдениет әлеміндегі адам. Мәдениет түрлері. Мәдениеттің маңызды компоненттері: тіл, адамдар бір-бірімен қарым-қатынас жасау және өзара әрекеттесу үшін қолданатын белгілер жүйесі. Мәдениет құрылады, мәдениет оқытылады. Өркениет. Өркениет түрлері. Эволюция, революция, прогресс, тарихтағы регрессия. Қазіргі өркениеттің дағдарысы: себептері, мәні. Адамзат өркениетінің болашағы. Құзыреттер: мәдениет пен өркениеттің негіздерін білу және түсіну.	5
18.	Көшпелі өркениет философиясы	
	Мақсаты: түркі мәдениетін тарихи даму барысында, мұсылман ренессансының ерекшеліктері мен ерекшеліктерін зерттеу. Мазмұны: түркі мәдениетінің қалыптасуы мен даму заңдылықтары және оның мұсылман Ренессансына әсері. Түркі мәдениеті тұжырымдамаларының теориялық негіздері. Әр түрлі түсіндірілуі мәдениет және өркениет ренессансының. Құзыреті: мұсылман ренессансының даму ерекшеліктерін және оның түркі құрамын бағдарлай білу.	6
19.	Иррационалды философия	
	Мақсаты: әлемді интуитивті түсінуге негізделген философиялық бағытты зерттеу. Мазмұны: өмір философиясы-өмірдің көрінісі ретінде бар нәрсені қарастыратын бағыт, оны тек интуитивті түрде түсінуге болады, әртүрлі бағыттағы ойшылдар осы бағытқа жатады. Құзыреттіліктер: философиялық білім негіздерін дүниетанымдық ұстанымды қалыптастыру үшін қолдану.	5
20.	Салт-дәстүр философиясы	
	Мақсаты: ұлттық құндылықтардың орнын анықтау және оның философиясын зерттеу. Мазмұны: әдет-ғұрыптардың, дәстүрлердің, заңдардың, қоғамдық тәртіптің рөлі: бізге ұрпақтан-ұрпаққа берілетін нормалар. Біздің тарихымызда қалыптасқан ойлау тәсілі. Дәстүр философиясын қайта қарастыру. Дәстүрді өзгертудің маңыздылығы. Құзыреттер: дәстүр мен әдет-ғұрып философиясын талдау және олардың қоғамдағы өзгеруін түсіну.	6
ҚАЗІРГІ ЗАМАНЫҢ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ		
21.	Білім және тәрбие философиясы	
	Мақсаты: қоғамдағы білімнің рөлін философиялық түсінудің негіздерін түсіну. Мазмұны: Білім философиясы педагогикалық дискурстың, білім беру білімі мен құндылықтарының философиялық принциптерін анықтау және түсіну ретінде. Білім философиясының шежіресі мәселесі. Білім берудің философиялық принциптерінің плюрализмін анықтауға тарихи-генетикалық тәсіл. Құзыреттер: отандық және әлемдік білім беру жүйелерін интеграциялау процесінде туындайтын проблемаларды шешу.	5
22.	Экономика философиясы	
	Мақсаты: нарықтық экономиканың жұмыс істеуінің негізгі қағидаттары мен заңдарымен танысу. Мазмұны: экономикалық дамудың жалпы мәселелері. Қалыптасудың негізгі кезеңдері, экономикалық теорияның маңызды мектептері мен бағыттары: меркантилизм, физиократтар мектебі, классикалық ағылшын саяси экономикасы, марксистік Экономикалық теория, шекті пайдалылық теориясы (маржинализм), құзыреттер: нарықтық механизмнің артықшылықтары мен кемшіліктерін талдау, экономикалық теорияның негізгі мектептері мен бағыттарын ажырату.	6

23.	Жаратылыстану философиясы	
	Мақсаты: әлемнің қазіргі жалпы ғылыми бейнесінің ерекшеліктерін ашу. Мазмұны: ғылыми білімнің динамикасы мен табиғаты. Парадигмалардың өзгеруі ретінде ғылыми революциялар тарихы, қазіргі жаратылыстану ғылымының негізгі философиялық мәселелерінің сипаты, олардың ғылымның дамуы үшін маңызы туралы. Құзыреттері: әлемнің қазіргі жалпы ғылыми бейнесінің ерекшелігі және оны қалыптастыру қағидаттары туралы түсінікке ие болу.	6
24.	Герменевтика	
	Мақсаты: мәтіннің герменевтикасы туралы негізгі білім алу. Мазмұны: философиялық білім жүйесіндегі герменевтика. Дамудың тарихи кезеңдері. Мәтін түсіндірудің негізгі нысаны ретінде. XIX ғасырдың философиялық герменевтикасы. Герменевтика гуманитарлық ғылымдардың әдіснамасы ретінде. В. Дилтей. Көркем мәтінді тұтастық ретінде талдау. Құзыреттіліктер: мәтіннің герменевтикасы саласындағы философиялық негізделген негізгі идеяларды түсіндіру.	6
	БАТЫС ФИЛОСОФИЯСЫНЫҢ БАҒЫТТАРЫ	
25.	Неотомизм	
	Мақсаты: католиктік ілім үстемдік ететін философиялық ойлау моделін зерттеу. Мазмұны: неотомизм мәдениетінің философиясы: қазіргі дәуірдегі ақыл мен сенімнің арақатынасы мәселесі (Э.Гилсон); "интегралды гуманизм" қазіргі мәдениеттің дағдарысынан шығудың жолы ретінде. Неотомизм-1879 жылдан 1962 жылға дейін католицизмнің ресми философиясы. Томизмнің қазіргі нұсқасы. Аристотель философиясының христиандық бейімделуі. Құзыреттер: адамдардың ойлауының теологиялық моделін түсіндіру.	5
26.	Экологияның философиялық мәселелері	
	Мақсаты: экологиялық мәдениет саласындағы заманауи білімді игеру мазмұны: Биотехнология. Экологиялық проблемаларды шешудің этикалық алғышарттары. Экология және экологиялық саясат. Экология және экономика. Адамзаттың экологиялық дамуының негізгі сценарийлерін сыни талдау. Тұрақты даму Тұжырымдамасы контекстіндегі адам мен табиғаттың өзара әрекеттесуінің жаңа философиясы. Құзыреттер: әлеуметтік зерттеулерді әзірлеу кезінде экологиялық ақпаратты қазіргі заманғы интерпретациялауды пайдалану.	6
27.	Тарих философиясы	
	Мақсаты: тарих философиясының негізгі мәселелеріне қызығушылықты дамыту. Мазмұны: тарих философиясының пәні және негізгі мәселелері. Тарихи болмыс тарихи танымның объектісі ретінде. Тарих философиясының онтологиялық аспектісі. Тарихи білімнің тақырыбы. Тақырыптың диалектикасы, Тарихи танымдағы объект. Тарихи таным және тарих философиясы. Құзыреттер: тарихи таным ерекшеліктерін талдау, тарих философиясының әдіснамасын практикада қолдану.	6
28.	Орыс философиясы	
	Мақсаты: орыс философиясының негізгі категориялары туралы түсінік қалыптастыру. Мазмұны: орыс философиясының іс жүзінде моральдық және көркемдік бағыты. Орыс философиялық ойының қалыптасуы және дамуының негізгі кезеңдері. Революциялық-демократиялық ойдың қалыптасуы мен дамуы. Орыс діни философиясы және оның негізгі бағыттары. Орыс космизмі. Құзыреттер: орыс философиясының негізгі мәселелері бойынша білімді қазіргі шындықты түсіну кезінде қолдану.	6